

BÁO CÁO XU HƯỚNG NĂNG LỰC CỦA NHÂN SỰ GEN Z & GIẢI PHÁP XÂY DỰNG LỰC LƯỢNG LAO ĐỘNG TRẺ

Biên soạn bởi: Reflective Learnings

www.reflectivelearnings.com

Reflective Learnings

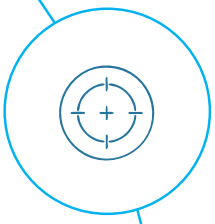
MỤC LỤC

TỔNG QUAN VỀ BÁO CÁO

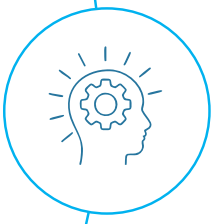
NHỮNG XU HƯỚNG THẾ MẠNH CỦA THẾ HỆ GEN Z
VÀ GIẢI PHÁP DÀNH CHO TỔ CHỨC GIÁO DỤC

XU HƯỚNG 1: ƯU TIÊN XÂY DỰNG MỐI QUAN HỆ

XU HƯỚNG 2: TƯ DUY THẬN TRỌNG VÀ
ƯA CHUỘNG QUY TẮC RÕ RÀNG

XU HƯỚNG 3: CẦN PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC
ĐỊNH HƯỚNG VÀ TƯ DUY PHẢN TƯ

XU HƯỚNG 4: TƯ DUY CHIẾN LƯỢC VÀ KHẢ
NĂNG GÂY ẢNH HƯỞNG CÒN HẠN CHẾ

XU HƯỚNG 5: CHÚ TRỌNG VỊ THẾ CÁ
NHÂN VÀ THU NHẬP

TẠM KẾT

TỔNG QUAN VỀ BÁO CÁO

“ Báo cáo này trình bày kết quả nghiên cứu của Reflective Learnings về những xu hướng thế mạnh của thế hệ gen Z đang học tập và làm việc làm việc trong lĩnh vực kinh doanh – kinh tế tại Việt Nam.”

Nghiên cứu được thực hiện dựa trên **461 mẫu dữ liệu báo cáo về thế mạnh cá nhân từ CliftonStrengths®** (với 200 câu hỏi đánh giá các xu hướng hành vi và tính cách) và **20 mẫu dữ liệu báo cáo đánh giá nghề nghiệp từ CareerLeader®** (với hơn 400 câu hỏi về mối quan tâm nghề nghiệp, động lực, năng lực và kỹ năng trong môi trường công việc) được tiến hành từ tháng 2 đến tháng 4 năm 2025.

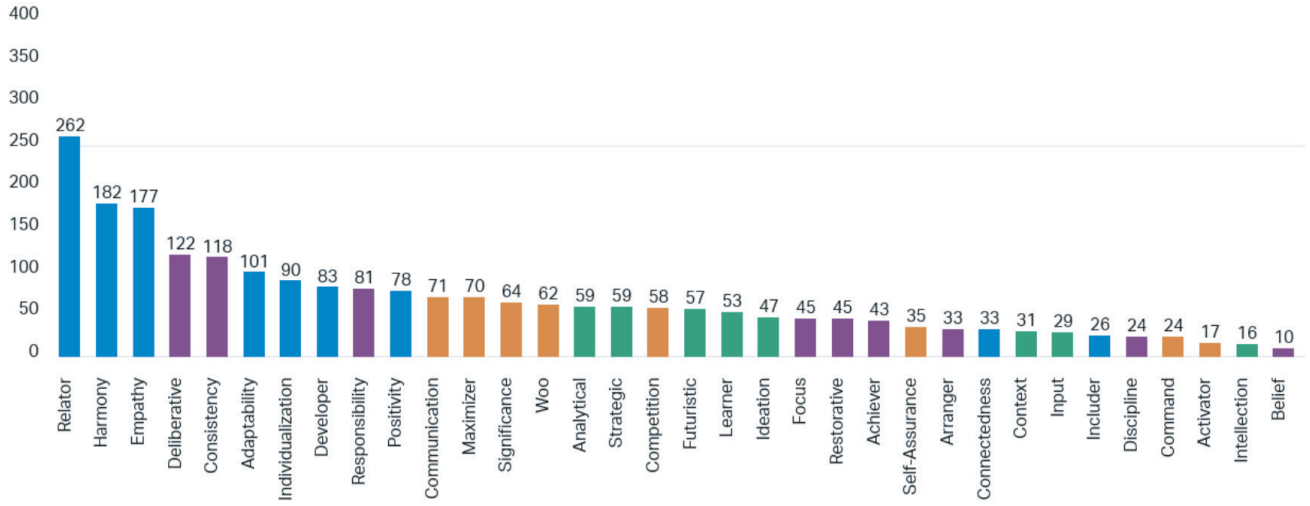
Mục đích của nghiên cứu là mang đến góc nhìn khách quan, có cơ sở khoa học rõ ràng và thực tiễn để giúp các tổ chức giáo dục hiểu đúng, hiểu sâu về cách thế hệ trẻ tư duy, làm việc, phát triển bản thân. Từ đó chủ động phương thức giảng dạy và thiết kế chương trình đào tạo phù hợp với đặc tính của thế hệ gen Z, giúp sinh viên có được lộ trình học tập tối ưu, định hình và phát triển bản sắc cá nhân để tự tin gia nhập thị trường lao động.

Từ mục đích đó, Reflective Learnings kết hợp lăng kính nghiên cứu khoa học với kinh nghiệm phát triển con người nói chung và phát triển nghề nghiệp nói riêng tại các tổ chức trong và ngoài nước, hội đồng chuyên môn của chúng tôi đã đúc kết 5 xu hướng phát triển, và đề ra 10 giải pháp giúp các tổ chức giáo dục nhận diện đặc điểm và nhu cầu tâm lý của người trẻ đương đại trong môi trường học tập và làm việc. Đồng thời, báo cáo cũng gợi mở cách mà Reflective Learnings có thể đồng hành cùng các tổ chức giáo dục nâng cao hiệu quả đào tạo và chất lượng đầu ra cho sinh viên. Bằng việc ứng dụng các mô hình độc quyền, đã được kiểm chứng hiệu quả thực tiễn như mô hình phát triển sự nghiệp RACE-N®, mô hình phát triển từ tư duy nền tảng AWERE, chúng tôi thiết kế các giải pháp giúp sinh viên thấu hiểu bản thân, hình thành năng lực cốt lõi và nâng cao khả năng thích ứng trong bối cảnh xã hội và thị trường lao động đang thay đổi nhanh chóng.

Reflective Learnings tin rằng: khi sinh viên hiểu chính mình và được trang bị tư duy phát triển đúng đắn, các trường đại học và các tổ chức giáo dục sẽ có cơ sở vững chắc để đào tạo thế hệ trẻ chủ động, linh hoạt và sẵn sàng cho tương lai.

GIẢI THÍCH BIỂU ĐỒ

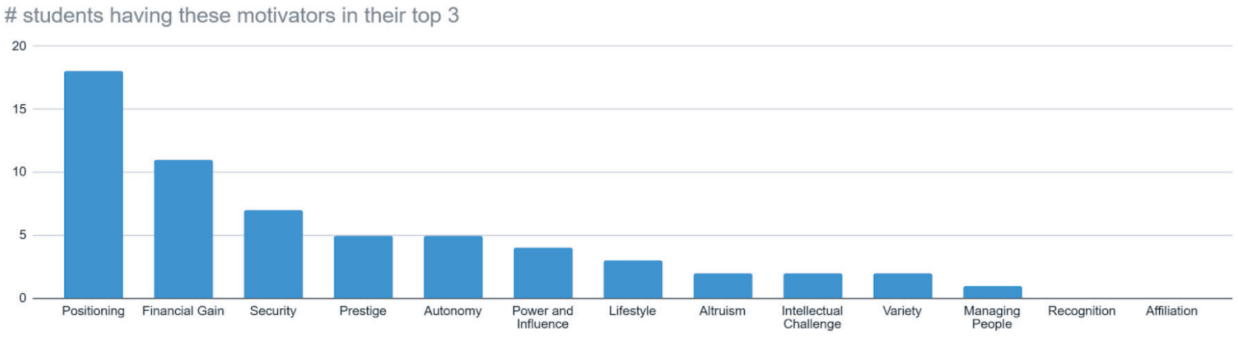
Trong các phân tích dưới đây, chúng tôi sử dụng dữ liệu dưới dạng biểu đồ, được trích dẫn từ báo cáo của CliftonStrengths® và CareerLeader® để minh chứng cho những kết luận mà chúng tôi đúc kết.

Hình 1: Biểu đồ tổng hợp các điểm mạnh nổi bật (thiên hướng tài năng) của CliftonStrengths®

Trong biểu đồ trên:

- Các cột **màu xanh** đại diện cho các điểm mạnh thuộc nhóm **Xây dựng mối quan hệ**
- Các cột **màu tím** đại diện cho các điểm mạnh thuộc nhóm **Thực thi**
- Các cột **màu cam** đại diện cho các điểm mạnh thuộc nhóm **Ảnh hưởng**
- Các cột **màu xanh lá** đại diện cho các điểm mạnh thuộc nhóm **Tư duy chiến lược**

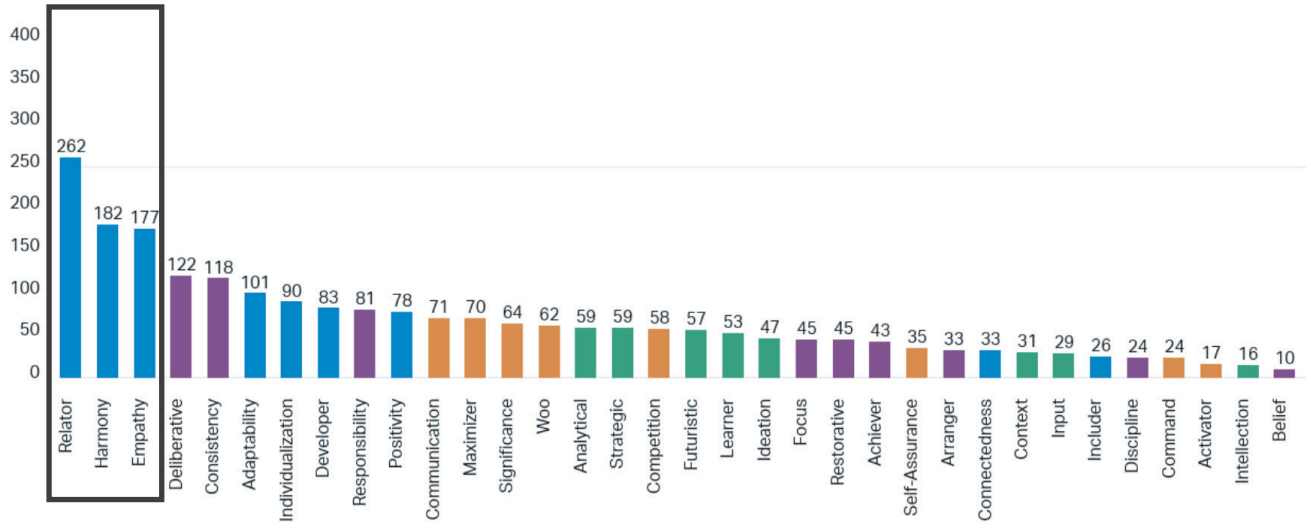
Hình 2: Biểu đồ tổng hợp những động lực thúc đẩy sự yêu thích và phát triển của cá nhân trong công việc

Ý nghĩa của các kết luận được đúc kết

Các kết luận được rút ra dưới đây không nhằm khái quát hoá toàn bộ thế hệ gen Z, mà phản ánh những xu hướng phát triển của họ dựa trên dữ liệu đã thu thập, nhằm mục đích kích hoạt sự phản tư trong công tác giáo dục và hướng nghiệp. Đây là cơ sở để các tổ chức giáo dục nhận diện đặc điểm tâm lý của người học, từ đó tái đánh giá và điều chỉnh phương pháp, chương trình đào tạo, hướng dẫn sao cho phù hợp và tối ưu hiệu quả.

XU HƯỚNG 1:
ƯU TIÊN XÂY DỰNG MỐI QUAN HỆ

Trong số **461 bạn trẻ thuộc thế hệ Gen Z tham gia** thực hiện khảo sát, ba điểm mạnh xuất hiện nhiều nhất là:

262/461 **Relator (Người gắn kết)**

182/461 **Harmony (Hòa thuận)**

177/461 **Empathy (Thấu cảm)**

Các điểm mạnh nổi bật này đều thuộc nhóm Năng lực Xây dựng Mối quan hệ trong ngôn ngữ CliftonStrengths®. Những cá nhân sở hữu điểm mạnh thuộc nhóm năng lực này thường có đặc tính ưu tiên kết nối, cảm xúc hài hòa, và môi trường học tập tích cực, không cạnh tranh gay gắt.

Điều này cho thấy

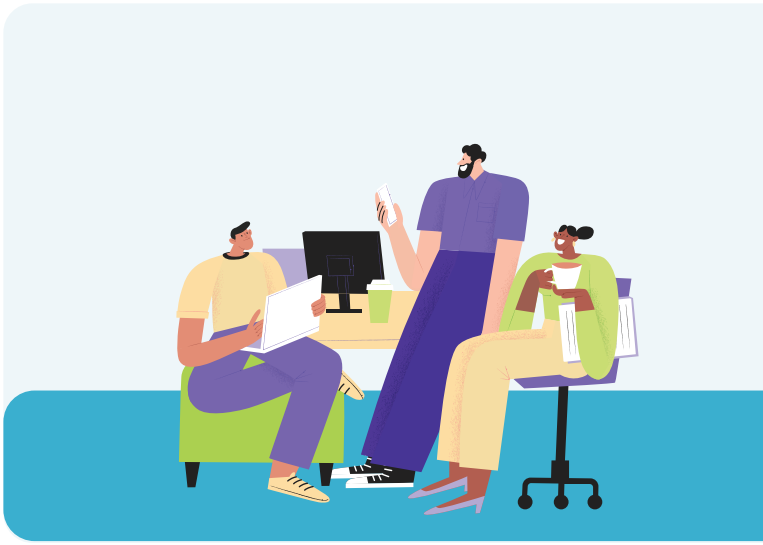
Nhóm người trẻ này có khả năng cao sẽ:

- *Phát triển tốt trong môi trường học tập mang tính đội nhóm, cộng tác*
- *Đề cao sự an toàn cảm xúc, sự tin tưởng và tính kết nối trong lớp học hoặc trong nhóm bạn học*
- *Tránh đối đầu trực tiếp, không thích mâu thuẫn hay áp lực cạnh tranh quá mạnh*
- *Cảm thấy có động lực khi có các mối quan hệ thân thiết và có sự hỗ trợ lẫn nhau*

Tuy nhiên, khi những đặc tính về cảm xúc này phát triển quá mạnh có thể dẫn đến:

- Ngại tranh luận, né tránh góp ý thẳng thắn
- Hạn chế trong việc thể hiện quan điểm cá nhân hoặc vượt ra khỏi "vòng an toàn" của nhóm
- Có thể gặp khó khăn khi bước vào môi trường học tập hoặc làm việc có tính cạnh tranh cao, nhiều thách thức

ĐỀ XUẤT DÀNH CHO CÁC TỔ CHỨC GIÁO DỤC

1 **Thiết kế các hoạt động phát triển kỹ năng hợp tác sâu thay vì chỉ làm việc nhóm**

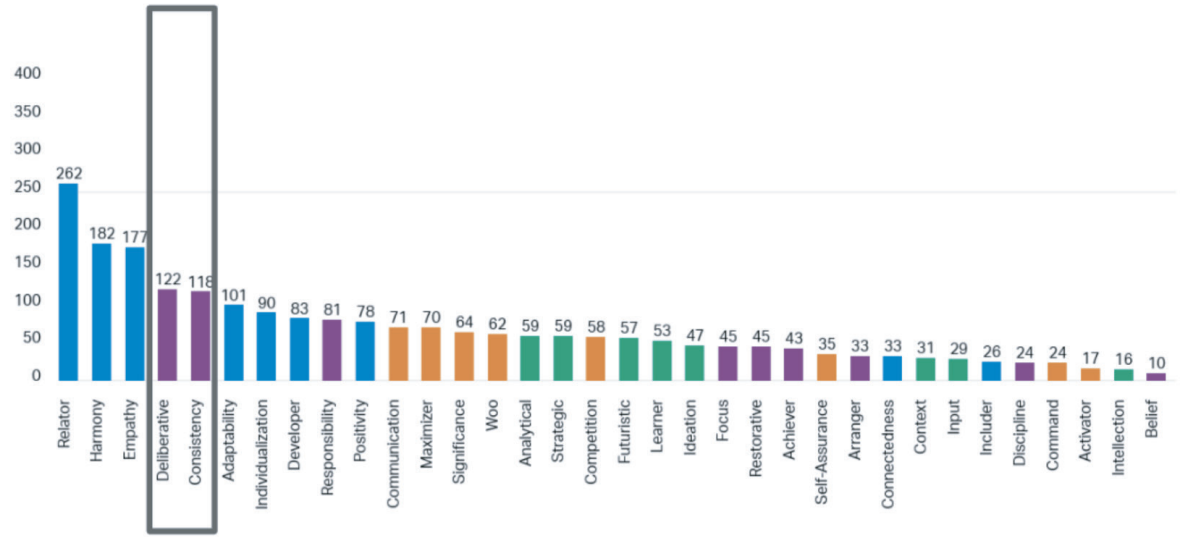
Hãy xây dựng các hoạt động giúp sinh viên không chỉ làm việc nhóm, mà còn học cách điều phối, xử lý bất đồng, và duy trì sự gắn kết trong môi trường đa chiều. Chẳng hạn như: các dự án liên ngành, mô phỏng công việc thực tế, hoạt động phản tư nhóm sau mỗi bài tập lớn.

2 **Ghi nhận và đánh giá các đóng góp mang tính cộng tác trong học thuật và hoạt động ngoại khóa.**

Cơ chế khen thưởng tập trung vào thành tích cá nhân dễ khiến cho các bạn trẻ sở hữu thế mạnh thuộc nhóm Xây dựng mối quan hệ trở nên lu mờ. Vì vậy, bên cạnh việc đánh giá thành tích cá nhân, có thể bổ sung các tiêu chí đánh giá mang tính tập thể, ghi nhận sự hợp tác và trách nhiệm đội nhóm. Điều này giúp khuyến khích tinh thần hợp tác đội nhóm, góp phần hình thành năng lực nghề nghiệp từ sớm.

XU HƯỚNG 2: TƯ DUY THẬN TRỌNG VÀ ƯA CHUỘNG QUY TẮC RÕ RÀNG

Trong số **461 bạn Gen Z tham gia khảo sát,** có hai điểm mạnh thuộc nhóm Thực thi nổi bật với tần suất cao hơn những nhóm điểm mạnh khác:

122/461 **Deliberative (Thận trọng)**

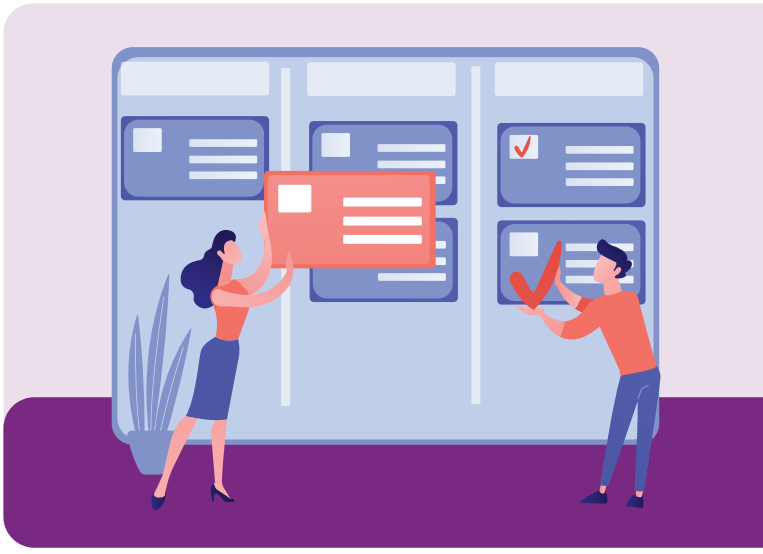
118/461 **Consistency (Nhất quán)**

Điều này cho thấy

Nhóm sinh viên này có xu hướng:

- *Yêu cầu* **rõ ràng về tiêu chí đánh giá**, *và hướng dẫn từng bước khi thực hiện bài tập*
- *Có trách nhiệm, ổn định và đáng tin cậy trong học tập, nhưng có thể* **chậm ra quyết định, ngại thử nghiệm cái mới hoặc thiếu tính chủ động** *khi đối mặt với những tình huống không rõ ràng.*
- *Cảm thấy* **khó tiếp cận hoặc thiếu tự tin với các thay đổi nhanh trong môi trường học tập hay có sự thay đổi về nguyên tắc, hướng dẫn từ thầy cô, trường lớp.**
- **Dễ bị "đóng khung" trong vùng an toàn** *nếu không được khuyến khích vượt qua cách làm quen thuộc.*

ĐỀ XUẤT DÀNH CHO CÁC TỔ CHỨC GIÁO DỤC

1 **Tạo cấu trúc học tập rõ ràng nhưng vẫn mở không gian thử nghiệm**

Hãy đảm bảo rằng sinh viên hiểu rõ mục tiêu, cách đánh giá, và kỳ vọng từ đầu mỗi học phần. Tuy nhiên, nên kết hợp thêm **các hoạt động khuyến khích linh hoạt tư duy**, ví dụ: đề mở, mô hình phản biện đa chiều, các bài tập không chỉ có một đáp án đúng.

2 **Rèn luyện kỹ năng ra quyết định và thích nghi qua mô phỏng, trải nghiệm thực tế.**

Nhà trường có thể tổ chức các hoạt động giúp sinh viên rèn luyện sự linh hoạt như: thảo luận tình huống, trò chơi mô phỏng ra quyết định trong thời gian giới hạn, hoặc phân vai theo tình huống bất ngờ. Qua đó, sinh viên có thể từng bước tăng độ nhạy với thay đổi, tự tin hơn khi xử lý tình huống khó khăn hoặc chưa rõ ràng.

XU HƯỚNG 3: CẦN PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC ĐỊNH HƯỚNG & TƯ DUY PHẢN TƯ

Trong tổng số 34 điểm mạnh, ba điểm mạnh xuất hiện ít nhất là:

- **Belief** (Niềm tin) – **10 lượt**
- **Intellection** (Tư duy) – **16 lượt**
- **Discipline** (Kỷ luật) – **24 lượt**

Điều này cho thấy

Ba điểm mạnh kể trên có sự liên quan mật thiết với động lực nội tại, khả năng tư duy sâu và khả năng chinh phục mục tiêu. Việc các điểm mạnh này xuất hiện với tần suất thấp cho thấy nhóm tham gia khảo sát có thể:

- *Dễ bị cuốn theo xu hướng, học theo áp lực chứ chưa thực sự có chủ đích*
- *Thiếu thói quen tư duy sâu, phản tư độc lập, và kỷ luật tự thân trong học tập*
- *Không rõ lý do lựa chọn ngành học hay nghề nghiệp tương lai (có thể lựa chọn ngành nghề một cách cảm tính hoặc theo định hướng từ người khác, theo số đông thay vì từ điểm mạnh, động lực hay mục tiêu cá nhân)*
- *Gặp khó khăn khi cần kiên trì theo đuổi mục tiêu dài hạn nếu không có hệ thống hỗ trợ*

Nhìn chung, nhóm tham gia khảo sát cho thấy họ chưa có sự rõ ràng về mục tiêu và giá trị sống, cần được tạo điều kiện để phát triển về tư duy phản tư và tính kỷ luật trong học tập và chinh phục các mục tiêu cá nhân. Tuy nhiên, chúng tôi cần nhấn mạnh rằng kết quả này chỉ phản ánh một khía cạnh trong đặc tính của thế hệ sinh viên gen Z. Chúng tôi không khẳng định hay dán nhãn, mà đây là một sự gợi mở nhằm tạo điều kiện cho các tổ chức giáo dục có sự lưu tâm và có chủ động giải pháp trong việc hỗ trợ sinh viên ở giai đoạn hình thành giá trị sống.

ĐỀ XUẤT DÀNH CHO CÁC TỔ CHỨC GIÁO DỤC

1 **Tích hợp các hoạt động phản tư cá nhân và khám phá giá trị sống vào chương trình học.**

Các buổi định hướng, học phần kỹ năng mềm hoặc các workshop về "Tôi là ai – Tôi muốn gì" nên được tổ chức đều đặn, giúp sinh viên hiểu mình, nhìn lại hành trình học tập, và kết nối những gì đang học với mục tiêu dài hạn.

2 **Hỗ trợ sinh viên rèn luyện tính kỷ luật và khả năng tự quản lý bản thân**

Ngoài việc chủ động quản lý thời khoá biểu giảng dạy, nhà trường nên hỗ trợ sinh viên tự thiết lập thói quen học tập linh hoạt và cá nhân hoá theo đặc tính bản thân, có hệ thống tự theo dõi mục tiêu và được phản hồi định kỳ. Việc cung cấp các công cụ thiết lập mục tiêu, kế hoạch hoặc hoạt động phản tư định kỳ có thể giúp sinh viên phát triển tư duy dài hạn và hình thành sự cam kết trong học tập và làm việc sau này.

XU HƯỚNG 4: TƯ DUY CHIẾN LƯỢC VÀ KHẢ NĂNG GÂY ẢNH HƯỞNG CÒN HẠN CHẾ

Phát hiện:

318/461
Thực thi (Executing)

261/461
Ảnh hưởng (Influencing)

420/461
Xây dựng Mối quan hệ
(Relationship Building)

246/461
Tư duy Chiến lược
(Strategic Thinking)

Điều này cho thấy:

Sự phân bổ lệch giữa các nhóm điểm mạnh kể trên trong nhóm tham gia khảo sát phản ánh nhóm bạn trẻ này:

- ***Giỏi kết nối, hoà nhập*** và xây dựng hoà khí trong đội nhóm. Tuy nhiên, họ lại có thể ***ngại thể hiện quan điểm cá nhân, có xu hướng né tránh tranh luận*** hoặc chưa thích ứng với vai trò lãnh đạo hoặc thuyết phục người khác.
- ***Ngại chủ động trong việc đặt câu hỏi,*** hoặc đề xuất cải tiến.
- ***Cần phát triển khả năng tư duy hệ thống, tầm nhìn bao quát.***

Từ những dữ liệu này, chúng tôi dự báo rằng nhóm sinh viên tham gia khảo sát có thể hoà nhập tốt ở môi trường công sở sau khi hoàn thành chương trình học tập. Tuy nhiên, để phát huy tốt nhất năng lực và tối ưu cơ hội phát triển, họ cần được trang bị khả năng phản biện và khả năng dẫn dắt, tạo ảnh hưởng trong tổ chức.

ĐỀ XUẤT DÀNH CHO CÁC TỔ CHỨC GIÁO DỤC

1 **Tạo môi trường học tập thúc đẩy tư duy phản biện và thể hiện quan điểm cá nhân**

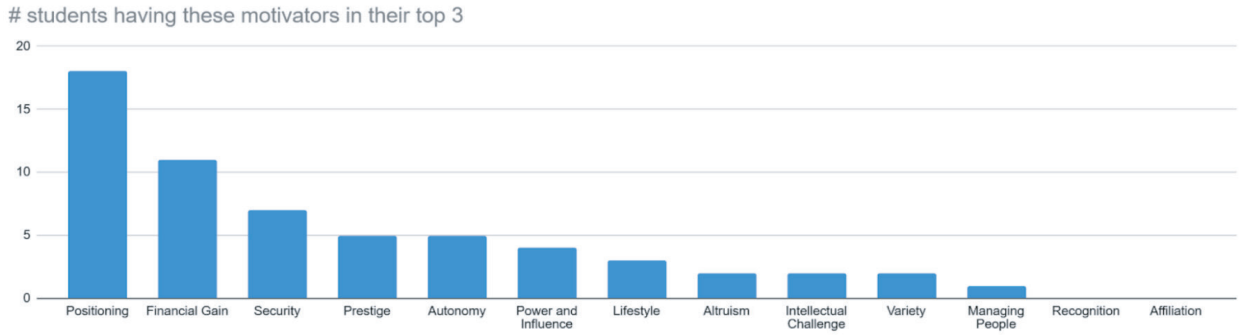
Trong lớp học, ngoài trọng tâm truyền đạt kiến thức, giảng viên có thể sử dụng phương pháp giảng dạy chủ động (active learning): thảo luận mở, phản biện nhóm, trình bày đề xuất, hay mô phỏng tranh biện. Những trải nghiệm này sẽ giúp sinh viên tập nói lên tiếng nói cá nhân một cách tự tin và có cơ sở.

2 **Rèn luyện tư duy chiến lược và khả năng ra quyết định thông qua trải nghiệm thực tiễn**

Thông qua các chương trình như mô phỏng chương trình lập kế hoạch, quản lý dự án hoặc giải quyết các vấn đề thực tế trong doanh nghiệp, người học sẽ có cơ hội hình thành tư duy chiến lược tổng thể. Khi được đặt trong bối cảnh giả lập hoặc tình huống thực tế, họ sẽ dần phát triển năng lực nhìn xa - nghĩa lớn và khả năng tạo ảnh hưởng tích cực đến kết quả đội nhóm.

XU HƯỚNG 5: CHÚ TRỌNG VỊ THẾ CÁ NHÂN VÀ THU NHẬP

Dữ kiện:

Biểu đồ ghi nhận top 3 động lực được đánh giá cao nhất từ những người tham gia khảo sát là:

- **Vị thế cá nhân (Positioning)**
- **Thu nhập tài chính (Financial Gain)**
- **Sự an toàn (Security)**

Các động lực ít được ưu tiên nhất là:

- **Sự ghi nhận (Recognition)**
- **Sự gắn kết/tập thể (Affiliation)**

Điều này cho thấy:

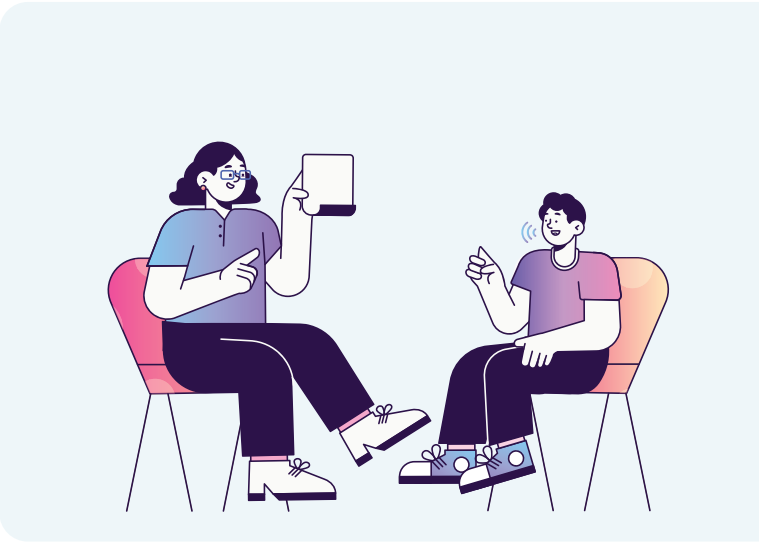
Nhóm nhân sự tham gia khảo sát thể hiện rõ khao khát đạt được vị thế riêng và tăng trưởng tài chính.

Họ có xu hướng tìm kiếm cơ hội phát triển nghề nghiệp thực chất hơn là cần sự ghi nhận bề mặt hay sự hòa nhập mang tính hình thức.

Mặc dù có khả năng kết nối tốt (dữ liệu từ CliftonStrengths®), nhưng động lực học tập của họ lại thiên về định vị bản thân và chinh phục thành tựu cá nhân.

Như vậy, muốn hỗ trợ sinh viên thuộc thế hệ gen Z học tập và phát triển hiệu quả, các tổ chức giáo dục không chỉ cần xây dựng môi trường mang tính cộng đồng, mà còn cần tạo không gian để các bạn khám phá, thể hiện bản thân và định hướng sự nghiệp một cách rõ ràng, thực tế.

ĐỀ XUẤT DÀNH CHO CÁC TỔ CHỨC GIÁO DỤC

1 **Hướng nghiệp theo hướng cá nhân hóa – giúp sinh viên định vị được "tôi là ai" và "tôi muốn trở thành ai"**

Ngoài việc chỉ tổ chức các buổi định hướng nghề nghiệp mang tính lý thuyết, nhà trường nên cung cấp các công cụ, workshop hoặc dịch vụ tư vấn cá nhân hoá, giúp sinh viên hiểu rõ hơn về sở thích, động lực, điểm mạnh và chân dung nghề nghiệp tương lai. Các mô hình như EMBLEM hoặc các báo cáo từ CareerLeader® có thể được tích hợp để hỗ trợ sinh viên xây dựng lộ trình nghề nghiệp cụ thể, rõ ràng.

2 **Tạo cơ hội để sinh viên thể hiện năng lực qua dự án thực tế và kết nối thị trường.**

Tăng cường các hoạt động như: dự án cộng tác với doanh nghiệp, chương trình thực tập có định hướng rõ ràng, hoặc hoạt động mentoring với cựu sinh viên/nhà tuyển dụng sẽ giúp sinh viên vừa có cơ hội chứng minh bản thân, vừa từng bước xây dựng uy tín nghề nghiệp và định vị bản thân trên thị trường lao động.

TẠM KẾT

Những xu hướng vừa được trình bày trên đây đã góp phần làm rõ hơn đặc tính về tư duy và động lực của thế hệ gen Z. Thông qua phân tích 461 hồ sơ CliftonStrengths® và 20 báo cáo CareerLeader®, chúng tôi tạm ghi nhận một thế hệ vừa giàu kết nối, vừa đầy tham vọng, được thúc đẩy bởi niềm tin, sự hợp tác, nhưng cũng rất chú trọng đến vị thế cá nhân, thu nhập và sự phát triển.

- Những năm gần đây, gen Z thường được nhận định là một thế hệ hay thay đổi, thiếu quyết tâm. Thế nhưng kết quả nghiên cứu đã mở ra một góc nhìn rất khác. Ở đây, dữ liệu phần nào cho thấy nhóm bạn trẻ tham gia khảo sát không chỉ muốn học để đủ điểm, mà muốn hiểu mình để phát triển. Họ không tìm kiếm sự ghi nhận xã giao – mà cần sự định hướng có ý nghĩa. Họ không đơn thuần muốn "thuộc về" – mà muốn vượt lên theo cách riêng của mình.

- Điều này đặt ra yêu cầu đối với các tổ chức giáo dục: không chỉ là nơi truyền đạt kiến thức – mà trở thành đối tác đồng hành trong hành trình phát triển bản thân của người học.

- Reflective Learnings tin rằng khi mỗi sinh viên hiểu rõ bản thân, được kết nối với động lực cá nhân, và được rèn luyện tư duy phản tư, họ sẽ có thể học tốt hơn, định hướng nghề nghiệp rõ ràng hơn và vững vàng hơn khi bước ra thế giới. Chúng tôi sẵn sàng đồng hành cùng các tổ chức giáo dục trong việc:

  Xây dựng chương trình phát triển bản thân và nghề nghiệp có hệ thống, dựa trên các mô hình đã được chứng minh hiệu quả như:

  - *RACE-N® – mô hình định hướng nghề nghiệp toàn diện*
  - *EMBLEM – mô hình xác định bản sắc nghề nghiệp cá nhân*
  - *AWARE – hệ tư duy nền tảng giúp sinh viên phát triển nhận thức, nội lực và khả năng thích ứng*

  Cung cấp các công cụ đánh giá tâm lý học nghề được nghiên cứu kỹ lưỡng như CliftonStrengths®, CareerLeader® nhằm giúp sinh viên hiểu mình – định hướng đúng – phát triển bền vững.

  Tổ chức các workshop, chuỗi phản tư, chương trình coaching và mentoring để nâng cao hiệu quả học tập, sự gắn kết nội tại và chuẩn bị năng lực nghề nghiệp một cách thực tế, sát với nhu cầu thị trường.

Reflective Learnings định hướng mang đến giải pháp đồng hành sâu sắc, có chiều sâu và đầy nhân văn để hỗ trợ nhà trường trong việc xây dựng một thế hệ sinh viên chủ động – tự tin – và sẵn sàng cho tương lai.

REFLECTIVE LEARNINGS

9th Floor, Diamond Plaza Building, No 34 Le Duan Street,
Ben Nghe Ward, District 1, Ho Chi Minh City, Vietnam

1900 1509 contact@reflectivelearnings.com

www.reflectivelearnings.com